

Schaktövervakning intill gravfälten vid Räpplinge-Strandtorp

Arkeologisk undersökning 2023

Räpplinge-Strandtorp 1:15 (L1956:3166, L1956:2771, L1956:3706), Räpplinge-Strandtorp 1:15,
Räpplinge socken, Borgholms kommun, Kalmar län, Öland

Cecilia Ring

Arkeologisk rapport 2023:10

MUSEIARKEOLOGI SYDOST
– en del av Kalmar läns museum

Schaktövervakning intill gravfälten vid Räpplinge- Strandtorp

Arkeologisk undersökning 2023

Räpplinge-Strandtorp 1:15 (L1956:3166, L1956:2771, L1956:3706), Räpplinge-Strandtorp 1:15,
Räpplinge socken, Borgholms kommun, Kalmar län, Öland

Författare
Copyright
Redaktion
Kartor

Cecilia Ring
Kalmar läns museum 2023
Johan Åstrand, Stefan Siverud
Publicerade i enlighet med tillstånd
507-98-2848 från Lantmäteriverket
Kalmar läns museum
1400-352X

Förlag
ISSN

Abstract

Keywords: Öland, Iron Age grave field

During one day in January 2023, Museum Archeology Southeast/Kalmar County Museum carried out an archaeological monitoring due to

the digging for a sewer next to an Iron Age grave field. No prehistoric remains were found during the monitoring.

Innehåll

Sammanfattning	7
Inledning	9
Topografi och fornlämningsmiljö	10
Syfte och frågeställningar	12
Metod och genomförande	13
Resultat	14
Tolkning & åtgärdsförslag	16
Utvärdering	17
Referenser	18
Tekniska och administrativa uppgifter	19
Bilagor	20

Karta över Kalmar län med platsen markerad.

Sammanfattning

Fastighetsägaren på Röpplinge-Strandtorp 1:15, Röpplinge socken, Borgholms kommun hade för avsikt att gräva ner avloppsledning samt en slutten tank på sin fastighet. Fastigheten var belägen på västra landborgen. På landborgskrönet ligger ett stort antal gravfält. Inom fastigheten var ett gravfält (L1956:3706) och en skeppssättning

(L1956:3166) registrerade därför utfördes en schaktningsövervakning i samband med markarbetet.

Vid undersökningen grävdes ett schakt från krönet och västerut. Inga gravar, andra anläggningar eller fynd påträffades vid undersökningen.

Figur 1. Platsen f r schaktningsövervakningen i R pplinge-Strandtorp. Platsen är markerad med r tt.

Inledning

Museiarkeologi sydost/Kalmar läns museum genomförde en arkeologisk undersökning på fastigheten Räpplinge-Strandtorp 1:15 genom schaktningsövervakning den 27 januari 2023 (fig. 1). Undersökningen gjordes inför det att fastighetsägaren planerade att gräva ner ledning och tillhörande tank. Då det fanns både ett gravfält registrerat i den södra delen av fastigheten

(L1956:3706) och en skeppssättning (L1956:3166) i den norra beslutade Länsstyrelsen i Kalmar län att ledningsgrävningen skulle övervakas av en arkeolog. Ledningsgrävningen utfördes inom gränsbestämt område L1956:2771.

Vid schaktningsövervakningen påträffades inte några lämningar eller fynd.

Topografi och fornlämningsmiljö

Råpplinge socken ligger på den västra sidan av mellersta Öland. Västra landborgen går i nord-sydlig riktning i västra delen av socknen. Landskapsbilden domineras av jordbruk med boskapsskötsel och något mindre än hälften av sockenarealen utgörs av alvar- och impedimentmark. Nedanför landborgen på strandremsan växer ekblandskog, denna del saknar helt kända fornlämnningar. Uppe på landborgskanten ligger ett 20-tal gravfält som ett pärlband och ett stort antal enstaka eller gruppvis liggande gravanläggningar (Edling Arnell & Arnell 1987). NNO om Strandtorp ligger Ströbacka och Bragelund, har finns ett område med husgrunder och stensträngar. Socknens kanske mest kända fornlämnning är Borgholms slottsruin. Här finns även Borgs kyrka och Borgholms kungsladugård.

Den aktuella fastigheten Råpplinge-Strandtorp 1:15 ligger på landborgskränet ungefär fem kilometer söder om Borgholm. Inom fastigheten finns en äldre kvarn, Strandtorps kvarn, som håller på att byggas om till semesterboende. Norr om kvarnen bryts landborgsåsen av ett gammalt grustag

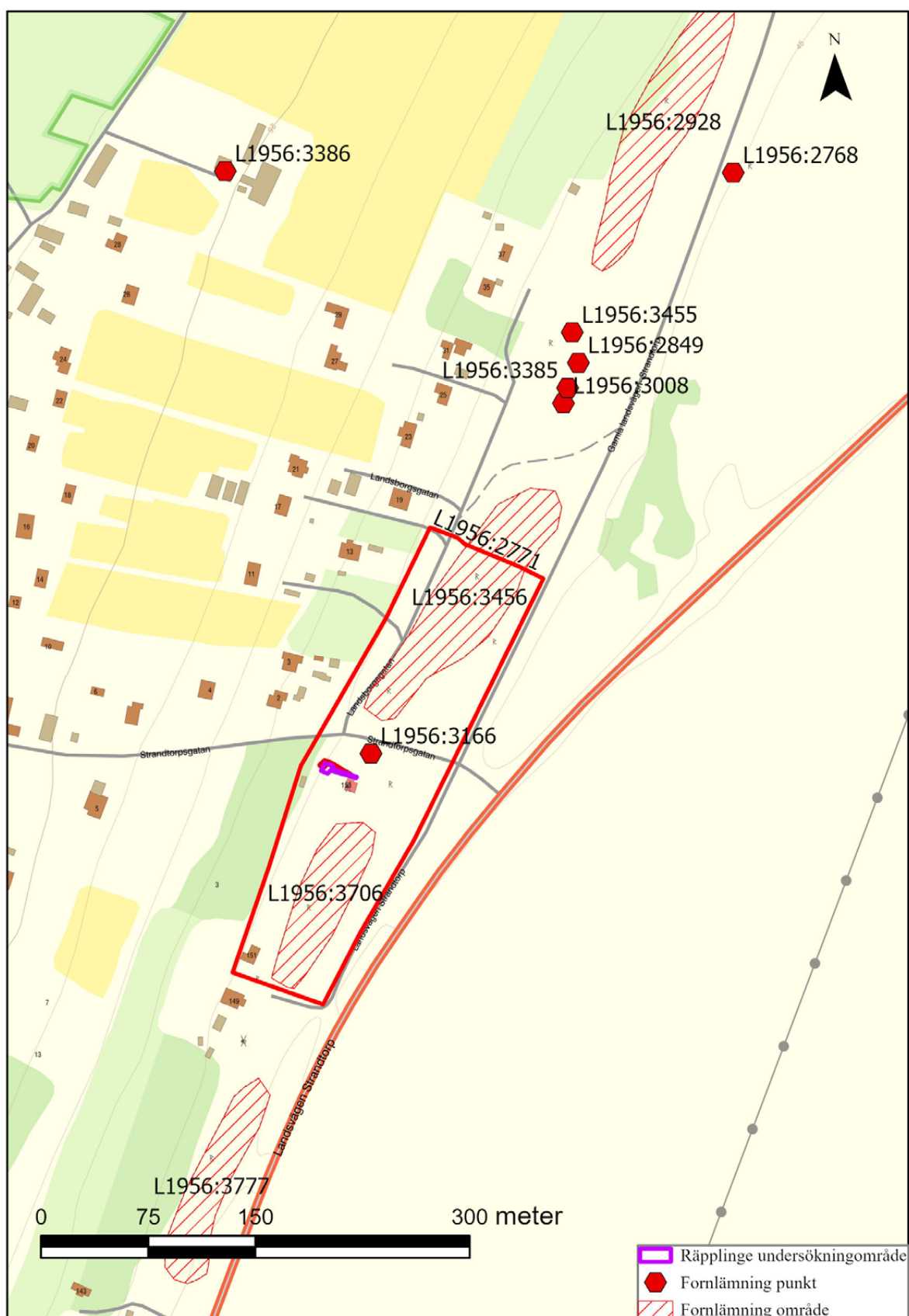
och vägen ner till Strandtorps by (Edling Arnell & Arnell 1987). I den södra delen av fastigheten är ett gravfält L1956:3706. Gravfältet är 130 x 35 meter stort och består av 8 runda stensättningar och 4 treuddar. I norra delen av fastigheten är en skeppssättning 10 x 2,5 meter och 0,1 meter hög registrerad (L1956:3166) (fig. 2).

Flertal arkeologiska underökningar har gjorts i Råpplinge socken främst i och omkring Borgholms slott (Łakociński 1941, Stibeus 2007 m fl). I närområdet till Råpplinge-Strandtorp 1:15 är ett fåtal undersökningar utförda. År 1962 undersöktes en stensättning i samband med breddning och omläggning av Strandtorpsvägen. I graven påträffades brända ben av både djur och människa, två keramikbitar, en bit flinta, en hartstättning och en möjlig bearbetad benbit (Edling Arnell & Arnell 1987). År 1989 gjordes en arkeologisk schaktningskontroll på fastigheten Råpplinge 7:8 precis söder om den nu förundersökta tomten för bla fundament till flaggstång, grindstolpar och jordledning. Inga lämningar påträffades vid arbetsföretaget (Alexandersson 2007).

Fornlämnings-nummer	Fornlämningstyp
L1956:3777	Gravfält
L1956:3166	Skeppssättning
L1956:3008	Stensättning
L1956:3456	Gravfält
L1956:2849	Stensättning
L1956:3455	Stensättning

Tabell 1. Fornlämnningar i närområdet.

Fornlämnings-nummer	Fornlämningstyp
L1956:2768	Vägmärke
L1956:2928	Gravfält
L1956:3385	Stensättning
L1956:3386	Fyndplats
L1956:3706	Gravfält

Figur 2. Fornlämningar i närområdet utgörs främst av gravfält och stensättningar.

Syfte och frågeställningar

Syftet med undersökningen var enligt Länsstyrelsens förfrågningsunderlag att förhindra att fornlämning skadas. Skulle fornlämning komma att beröras skulle den med ett vetenskapligt arbetssätt dokumenteras och omhändertas.

Metod och genomförande

Med tanke på närhet till befintliga gravfält så inleddes underökningen med en metallavsökning av den yta som skulle schaktas. Därefter vidtog schaktningen som gjorde med maskin ner

till det djup som var planerat för ledningen. Efter schaktningen mättes schaktet in med RTK-GPS. Fotografier togs både innan och efter schaktningen med digitalkamera.

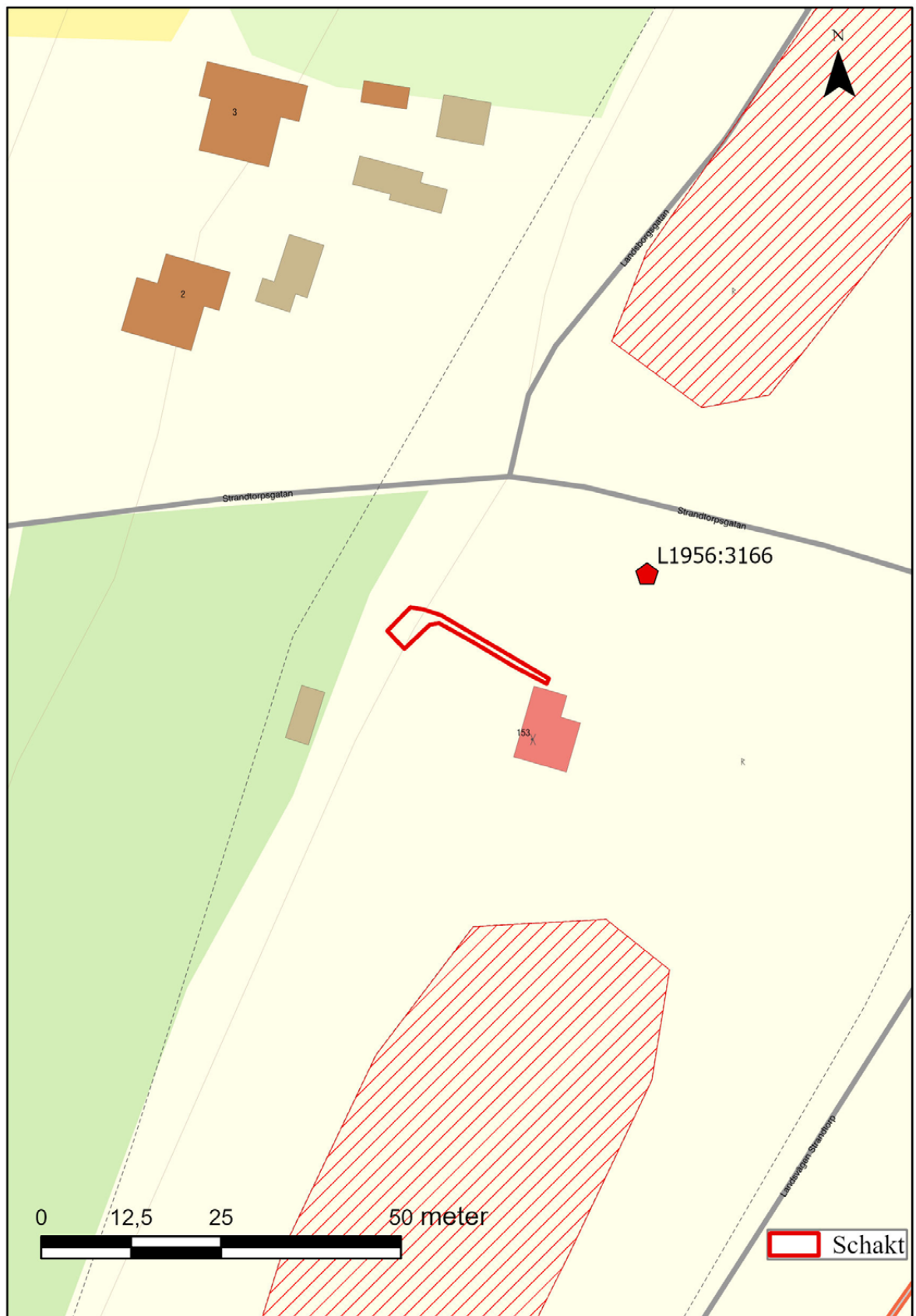
Resultat

Schaktet grävdes från en plats precis utanför kvarnens norra vägg och vidare mot väster (fig. 3). Schaktet kom att bli 22 långt och 1 meter brett. Djupet på schaktet varierade mellan 0,6–1,0 meter. Längst i väster öppnades en större yta då det skulle bli platsen för tanken. Den sammanhängande ytan hade en storlek av 6 x 3,5 meter.

Matjordstäckets var 0,3–0,4 meter tjockt. Under detta vidtog ett lager av kalkstensmorän som

verkade vara den ursprungliga marken. Schaktet grävdes inte djupare än det djup som behövdes för ledningarna och tanken.

Inga anläggningar eller fynd påträffades vid schaktningsövervakningen och inga ytterligare antikvariska insatser behövs inför nedläggandet av avloppsledningen.

Figur 3. Schaktets placering inom fastigheten Räpplinge-Strandtorp 1:15.

Tolkning & åtgärdsförslag

Vid schaktningsövervakningen påträffades inga förhistoriska lämningar trots att ledningssträckan låg mellan två större gravfält. På tomten står en kvarn. Inget av det som framträdde vid ledningsgrävningen antydde att uppförandet av byggnaden skulle ha förstört någon gravanläggning eller annan anläggning.

Schaktet kom att ligga en bit ner i sluttningen från landborgskrönet och denna del har inte använts för att anlägga gravar på.

Museiarkeologi sydost/Kalmar läns museum anser att inga ytterligare antikvariska åtgärder krävs för nedläggandet av den planerade ledningen. Beslut fattas av Länsstyrelsen i Kalmar län.

Utvärdering

Schaktningsövervakningen uppfyllde det syfte som angavs i FFU.

Referenser

Alexandersson, K. 2007. *Schaktningsarbeten på gravfält. Raä 98, Räpplinge, Borgholms kommun, Öland*. Antikvarisk kontroll 1989.

Edling Arnell & Arnell 1987 (red.) Beskow-Sjöberg, M & Arnell, K-H (1987). *Ölands järnåldersgravfält Vol. 1 Alböke, Köpings, Räpplinge, Löts, Egby, Bredsätra och Gärdslösa socknar*. Stockholm: Riksantikvarieämbetet och Statens historiska museer

Stibéus, M. 2007). *Arkeologi vid Borgholms slott: bebyggelse från järnålder och medeltid: resultat av utgrävningen år 2004 för den nya entrebyggnaden, RAÄ 139 och 199, Borgholms slott, Räpplinge socken, Borgholms kommun, Öland: arkeologisk undersökning*. Linköping: Avdelningen för arkeologiska undersökningar, Riksantikvarieämbetet

Łakociński, Z. 1941. Borgholms slotts medeltida byggnadshistoria: de sista årens utgrävningar. *Kalmar län (Kalmar. 1963)*. 1941

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsens dnr:	431-4020-2022
Kalmar läns museums dnr:	33-295-2022
Projektnummer KLM:	A2270
Uppdragsgivare:	Björn Nilsson, Räpplinge-Strandtorp 1:15
Landskap:	Öland
Kommun:	Borgholms kommun
Socken:	Räpplinge socken
Fastighet:	Räpplinge-Strandtorp 1:15
Fornlämningsnr:	L1956:3166, L1956:2771, L1956:3706
X koordinat:	6299929 (N)
Y koordinat:	598537 (E)
Latitud:	56.832730
Longitud:	16.614913
M ö h:	48 m ö h
Fältarbetstid:	2023-01-27
Antal arbetsdagar:	1 dag
Personal:	Cecilia Ring
Foto, Du-nummer:	Du421_001–006
Fyndnummer:	Inga fynd
Dokumentation:	All dokumentation förvaras på KLM.
Inmätning:	GPS. Koordinater och höjdangivelser i rikets koordinatsystem SWEREF 99 TM och RH2000.

Bilagor

Bilaga 1. Fotolista digitala bilder.	21
---	----

Bilaga 1. Fotolista digitala bilder

Fotolista digitala bilder

Landskap: Öland

Socken: Räpplinge

Fastighet: Räpplinge-Strandtorp 1:15

2023

DU 421

Nr	Motiv	Från	Datum
1	Översikt över den yta som skulle schaktas	Ö	2023-01-27
2	Översikt över den yta som skulle schaktas	V	2023-01-27
3	Schaktet i ö-v riktning	Ö	2023-01-27
4	Massorna bestod av mycket sten.	SSO	2023-01-27
5	Ytan för tanken	SSV	2023-01-27
6	Schaktet för ledningen och tanken	Ö	2023-01-27

Du421_006

Du421_001

Du421_002

Du421_003

Du421_004

Du421_005

Adress Box 104,
S-392 21 Kalmar

Telefon 0480-45 13 00

E-post info@kalmarlansmuseum.se
Webb kalmarlansmuseum.se

